

LUNDS
UNIVERSITET

LUF 242

Om arv

Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar

Denna gång vill Folklivsarkivet dokumentera vad som händer vid ett arvsskifte inom familjen. När en nära släkting går bort känns förlusten stark. Och i den situationen skall man besluta om fördelning av arvegods, något som kan orsaka både konflikter och känslor av gemenskap. Fallet med Millennium-författaren Stieg Larsson och arvet efter honom är ett av många exempel på vad som kan inträffa när lagen och rättvisekänslan hamnar på kollisionskurs. En sådan händelse utlöser en serie av efterföljande reaktioner för alla inblandade.

I den här frågelistan vill vi att ni framförallt berättar om fördelningen av tingen och vilka känslor som är förbundna med dem. Ofta har de ett affektivt värde som gör dem svåra – eller önskvärda - att skiljas från. Vad som är föreskrivet i lagen stämmer inte alltid överens med vad man inom familjen anser vara rättvist. Utgå från era egna erfarenheter i släkten och bekantskapskretsen och ta gärna upp historier som går längre tillbaka i tiden. Välj gärna ut de bästa och de värsta fallen som ni blivit vittne till. Om så önskas, undvik uppgifter som gör att deltagarna kan identifieras. Det är skeendet, inte personerna vi är intresserade av.

Sammanhang och traditioner

Beskriv tid, plats och deltagare vid en bodelning som ni själva upplevt eller hört talas om.

Släktingar är naturligtvis viktiga. Nämn, om kvarlevande maka/make, helsyskon, halvsyskon, okända barn, kusiner var inblandade.

Måltid i de fall som de kvarlevande möttes?

Hade man inom släkten på förhand kommit fram till vissa principer som skulle följas vid ett arvsskifte? Mönster som utbildats när tidigare släktingar avlidit, t ex? Fanns det lokala mönster eller följde de familjen? Hade egendom fördelats mellan arvtagarna på förhand för att undvika bråk?

Konflikt och gemenskap

Hur gjorde man för att tona ner tvister när man träffades vid arvsskiftet? Och hur hanterade man motsättningar när de alls uppträdde? Känslotryck som tårar, gräl, skratt och kramar?

Vem ledde överläggningarna vid arvsskiftet? Ifrågasattes bouppteckningens värdering?

Om det var föräldrar som avlidit, fanns det arvtagare som stod närmare eller längre bort från dem? Som fysiskt tagit hand om en åldrande mor eller far, far- eller morföräldrar? Tog man hänsyn till sådana personliga band eller följde man arvslagarna strikt? Hur påverkade den avlidnas testamente arvsföljden? Vad hände om presumtiva arvtagare på förhand försäkrat sig om det kommande arvet? Fanns det utestående lån som kunde regleras?

Har ni varit med om tvister som slutat inför domstol? Vad hände med kontakterna inom familjen efter sådant processande?

Föremålen

Vilka föremål var svårast att komma överens om och vilka var lättast? Matsilver, serviser, smycken, tavlor, prydnadssaker, fotografier och album; möbler, bilar och fordon. Vilken roll spelade manligt och kvinnligt härvidlag, t ex att smyckena och servisen skulle gå till kvinnosidan och bilen, båten och jaktutrustningen till manssidan? Om det fanns husdjur, vad hände med dem?

Berätta om de speciella minnen och affektiva värden som var förknippade med olika föremål. Var de lika för alla arvtagare eller var det vissa av släktingarna som hade speciellt starka upplevelser ihop med tingen? Fanns det arvegods som hade följt släkten i flera generationer och som skulle tillfalla äldste sonen, dottern etc.? Vad gjorde man med gångkläder, skor, textilier?

Sommarstugan och bostaden

Berätta om hur man gick tillväga när det fanns en sommarstuga: Vem som skulle överta den, om den skulle säljas, om man delade på bruket av den. Vad hände med tingen, inredning och utrustning från sommarstugan?

Vad hände med hus och lägenhet om kvarlevande maka/make skulle sitta i orubbat bo?